

СКРЫТЫЕ ПЛАТЫ

582

54

1-Е МАЯ

НАХАН ЖЫВЕ
1-Е МАЯ
МЕЖНАРОДНАЕ СЪВЯТА
ПРАЦОВНЫХ УСЯГО СЪВЕТ

67/16/✓
86

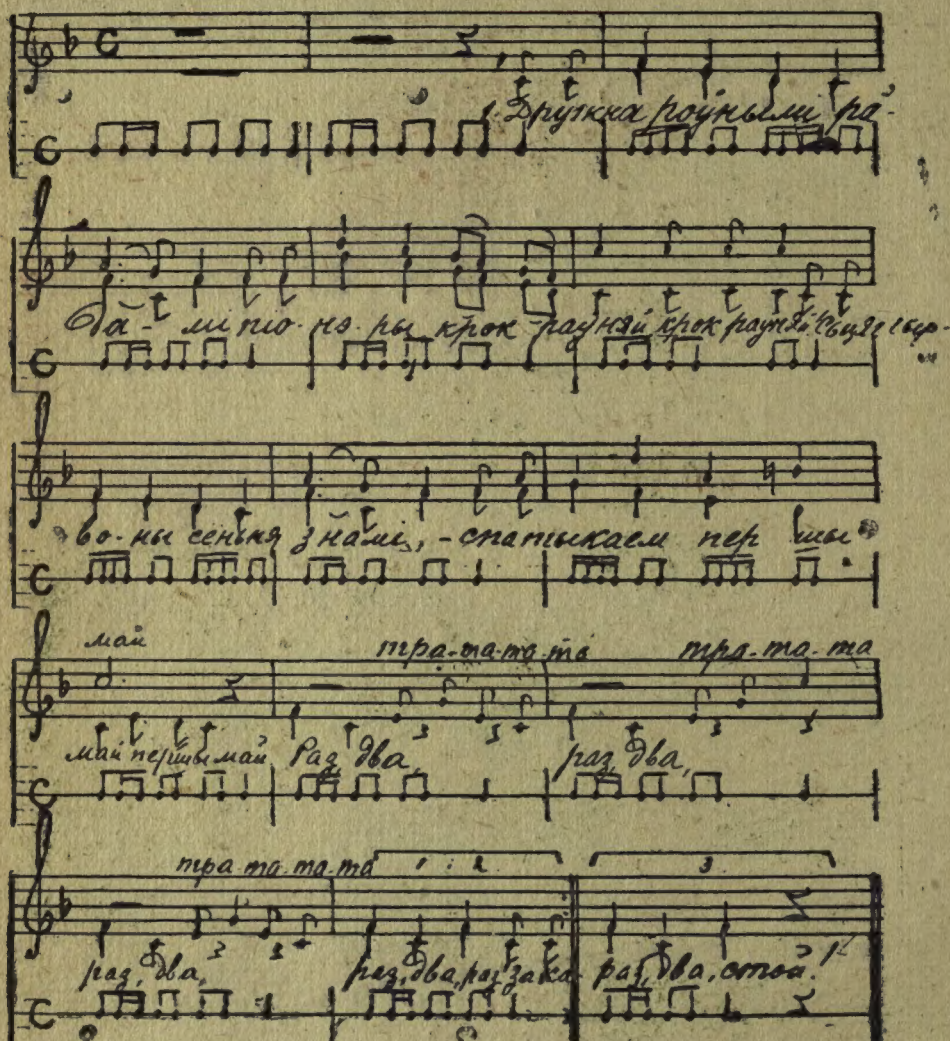
N4

д. саманов

ПЕРШЫ МАЙ

Словы і музыка М. КРАСЕВА

Памеркаваў В. ЯФІМАЎ

За калёнамі калёны,
За атрадамі атрад, наш атрад!
Паламнее сьцяг чырвоны,
Песьні вольныя зьвіняць.
Прыпеў.

Май чырвоны — наша сьвята.
Піонэры, шаг раўняй, шаг
раўняй!
Гэй, наперад, акцябраты!
Весялей, труба, іграй!

Выдавецтва
„Чырвоная Зьмена“

Рэдактары: Гайдукевіч
Якімовіч А.

Умовы падпіскі:

На 1 месяц . . .	15 к.
На 3 м-цы . . .	45 к.
На 6 м-цаў . . .	90 к.
На 1 год. . . 1 р.	80 к.

№ 4 красавік 1931 г.

Адрас рэдакцыі і канторы:
МЕНСК, КОМСАМОЛЬСКАЯ, 25

Дзяткор В. ІЛЬЛЯНКОЎ.

СЁНЬНЯ СЬВЯТА

Гэй, калёны—
Сьцяг чырвоны
Падымай!
Ля ваколіц
Комсамоліць
Першы Май.

Госьць жаданы
І чаканы
Прыляцеў.
Шлях квяцісты,
Урачысты
Абагрэў.

Гульным звонам
у калёнах
Сьпеў зьвініць.
Ўсё наперад
І наперад
Край імчыць.

Гальштук новы,
Каляровы
Надзявай!
Выйдзі з хаты,
Сёньня сьвята—
Першы Май!

З нецярплівасьцю чакаюць дзеці кожны год вялікага сьвята працоўных—1-ае Мая. З вялікай радасьцю сустракаюць сваё сьвята і ўсе працоўныя.

А ведаеце, дзеці, чаму мы сьвяткуем 1-ае Мая?

Было гэта даўно. Рабочыя пачалі паграбаваць ад капіталістых сабе палёгкі, бо праца на фабрыках і заводах была пакутная. Рабочага прымушалі працаваць па 15 і 18 гадзін на суткі. Плацілі зусім мала. Нават на ежу не хапала. Чалавек ня мог вытрымліваць такой цяжкай працы.

Рабочыя пачалі змагацца з капіталістамі, дамагацца сабе правоў.

Але адзін чалавек нічога ня можа зрабіць, нічога не даб'ецца. Яго адразу закуюць у кайданы ды пасадзяць у турму. Змагацца аднаму цяжка.

Куды лягчэй і лепш рабочым змагацца з уладарамі фабрык за свае правы гуртам, арганізавана. Тады сіла рабочых робіцца магутнай і непераможнай.

І вось для арганізаванай барацьбы з буржуазіяй рабочыя ўсяго сьвету выбралі ў гаду адзін пэўны дзень—1-ае Мая.

Чаму рабочыя выбралі днём арганізаванага выступленьня на

барацьбу з буржуазіяй усяго сьвету дзень 1-га Мая?

У гэты дзень у 1886 годзе была ў Амэрыцы адна з вялікіх забастовак. Вось гэты дзень і стаў памятным для працоўных, як дзень змаганьня за лепшае жыцьцё, за зьнішчэньне буржуяў. Таму рабочыя і вызначылі сьвяткаваць гэты дзень кожны год.

КРЫЖОВЫ ПАХОД

З КНІЖКІ УРАЛЬСКАГА

Сядзеў папа рымскі на троне,
У сьвятой кароне.

І зажадалася папу сабраць
Фашыстых вялікую раць.

Паглядзім, куды ён шагае,
Паглядзім, каго ён склікае.

(Гл. на стар. 11).

Сорак адзін год таму назад, у 1890 годзе ўпяршыню працоўныя ўсяго сьвету сьвяткавалі 1-ае Мая. Рабочыя паставілі ў гэты дзень спыніць усю працу і выйсьці са сьцягамі, з песьнямі на вуліцу. Буржуі напалохаліся такога выступленьня рабочых.

Але рабочыя былі яшчэ слаба згуртаваны. Буржуазія іх перамагла.

І з таго часу дзень 1-га Мая стаў днём барацьбы працы з капіталам. Сотні і тысячы забітых і параненых рабочых у капіталістычных краінах застаюцца на вуліцы кожны год пасьля сьвяткаваньня 1-га Мая.

Але надыйдзе час, калі рабочыя перамогуць капіталістых і будуць сьвяткаваць 1-е Мая вольна, разам з намі.

14 гадоў працоўныя краіны саветаў вольна сьвяткуюць 1-ае Мая. Пад кіраўніцтвам партыі Леніна Савецкі Саюз мае вялікія посьпехі ў будаўніцтве лепшага жыцьця — соцыялізму. Пяцігодка соцыялістычнага будаўніцтва з посьпехам выконваецца за чатыры гады.

Буржуі ўсяго сьвету з усіх сіл стараюцца пашкодзіць нам, разбурыць нашу працу. Яны ведаюць, што Савецкі Саюз — гэта гібель для іх. І чым больш будзе расьці і мацнець Саюз, тым скарэй наблізіцца іх сьмерць.

Рабочыя ўсяго сьвету сочаць за нашым будаўніцтвам. Яны вучацца ад нас, як рабіць рэволюцыю, як змагацца з капіталістамі.

СССР — адзіная соцыялістычная бацькаўшчына пролетарыяў усяго сьвету. Комуністычная партыя — адзіны правадыр працоўных. Вось чаму працоўныя іншых краін ідуць за намі, стаяць за нас. Чырвоная армія моцна трымае ў руках вінтоўку, цьвёрда абараняе межы бацькаўшчыны пролетарыату.

Мы 1-шы Май сьвяткуем вольна. Гэтак-жа вольна павінны сьвяткаваць сваё сьвята і працоўныя іншых краін. За гэта яны змагаюцца і даб'юцца свае перамогі.

Дзеці працоўных павінны яшчэ больш узмацніць свой удзел у соцыялістычным будаўніцтве.

Раней і цяпер

Апавяданьне І. КАГАНОЎСКАЙ

ТАК БЫЛО

Прыгожая маёвая раніца. Цёпла, сонечна.

Але чаму сёньня на вуліцах так мала народу? Хто гэтыя людзі, што стаяць на рагох вуліц у зялёных шынелях з меднымі бляхамі на шапках? Чаму яны так злосна і пільна глядзяць па бакох?

Вось такія-ж самыя і яшчэ шмат іншых у другіх вопратках езьдзяць на конях. Што трымаюць яны ў руках? Для каго гэтыя бізуны, тоўстыя і цвярдые.

Вось нейкі шустры хлопчык гадоў дванаццаці, у кепскай вопратцы, ходзіць з двара на двор па рабочай акраіне. Ён асьцярожна аглядваецца і часта прыкладвае руку да сваёй пазухі. Што там такое каштоўнае ў хлопчыка за пазухай? Чаму, калі ён праходзіць каля гэтага страшнага дзядзькі ў зялёнай шынелі, дык пачынае туліцца ў бок?

Вось зайшоў ён у нізенькую рабочую хатку.

Чаму сёньня маўчаць заводы і ня дымяць трубы?

Рабочыя чамусьці сёньня не каля варштатаў, а гурткамі ходзяць па вуліцах.

Вось паказалася адна групка рабочых. З завулка вышла і далучылася да яе другая і яшчэ, і яшчэ. Ёх стала многа, гэтых змораных ад цяжкай працы і галодных людзей.

Чутны сьпевы і крыкі. Што сьпяваюць, аб чым крычаць яны?

— Далоў самаўладства!

— Няхай живе воля!

— Хочам 8-мі гадзінны працоўны дзень!

Але, што за шум у канцы вуліцы? Што за рух?
З завулка выбягае спалоханы хлопчык. За ім, размахваючы тоўстым бізуном—высокі, страшны, у зялёнай шынелі, чалавек.

Гэта паліцэйскі—слуга цара.

— Ах ты бальшавіцкае шчанё! Проклямацыі разносіць! І ты бунтаваць?

Бізун сьвіснуў у паветры. Маленькі хлопчык паваліўся. Чырвоны ручаёк крыві пасачыўся з галавы на вопратку.

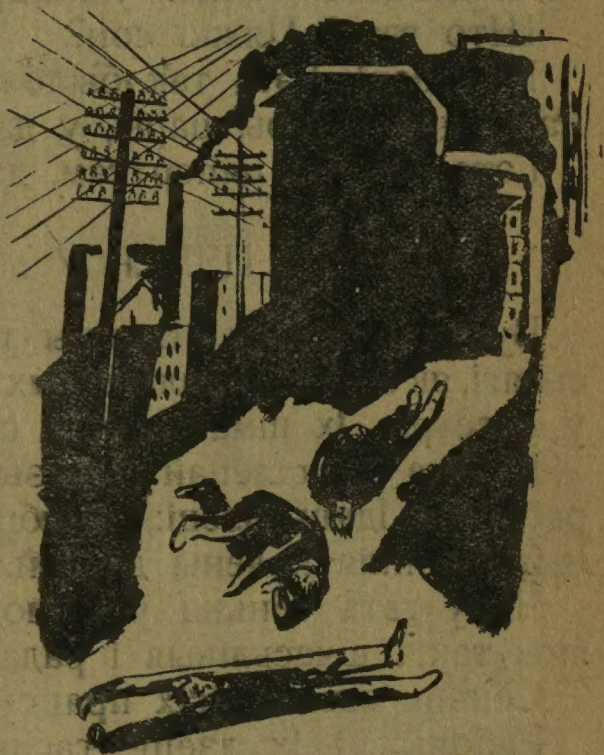
Вялізарны цяжкі камень паляцеў з натоўпу рабочых у паліцэйскага. Як вялікая птушка, узьняўся чырвоны сьцяг над галовамі рабочых.

Што гэта за людзі з такімі зьвярынымі тварамі выбеглі з завулкаў? На конях і так. З шашкамі. Бізуны напагатове. З коньмі проста ў натоўп рабочых. Засьвісталі нагайкі і шашкі.

І хіба-ж спалохаліся рабочыя? Адступілі?

Не! У адказ паляцелі палкі, каменьні. Каменьні і адвага былі зброяй у руках рабочых.

Пачуліся стрэлы. Гэта стралялі паліцэйскія ў рабочых. Крыкі, енкі параненых. Рабочыя нясуць параненых і забітых таварышоў.

*На вуліцы засталіся забітыя,
параненыя...*

Але патроху натоўпы рабочых зьмяншаюцца. Жанчыны і дзеці падносяць каменні. Адступаюць рабочыя. Вораг мацнее. У ворага зброя. Ёх шмат.

Вуліца павольна пусьцее. Засталіся забітыя. Шмат параненых. Шмат арыштаваных.

Ці пакаралі тых, што стралялі ў рабочых? Не. Ём падзякавалі і далі ўзнагароду.

Што гэта? Цяжкі сон?

Не, дзеці. Гэта так было ва ўсіх гарадох былой Расіі, даўно, пры цары, у дзень 1-га Мая.

Гэта ёсьць і цяпер там, дзе ўлада капіталістых.

ЦЯПЕР У НАС

Вуліцы звонкія. Вуліцы прыбраныя! Чырвоныя сьцягі, як крылье вялізарных птушак, плаўна рэюць у паветры. Ёх шмат, гэтых сьцягоў. Цэлы лес.

Калёна за калёнай з музыкай і сьпевамі. Ідуць рабочыя. Ідуць дзеці: акцябраты, піонэры. Стройныя, звонкія калёны дзяцей.

Чаму гэта сёньня ўсе людзі на вуліцах? чаму яны такія шчаслівыя і радасныя?

Сёньня сьвята ўсіх працоўных—1-е Мая.

Рабочыя і іх дзеці—гаспадары краіны—вышлі вітаць 1-е Мая.

Ці забароняць ім сьвяткаваць? Ці прыбягуць зноў тыя страшныя людзі з бізунамі і шашкамі у руках?

Не! Не! Вуліцы—рабочых. Фабрыкі, заводы, усё, усё належыць працоўным. Ужо 14 гадоў працоўныя савецкага Саюзу будуць соцыялістычнае жыцьцё. Таму і весела. Таму так горда калышуцца сьцягі.

Чутны звонкія галасы акцябрат. Акцябраты ня ведаюць іншага Маю. Акцябраты ня бачылі страшных людзей з бізунамі ў руках—паліцэйскіх.

— Няхай жыве Першае Мая ва ўсім сьвеце!

Налёна за калёнай, з
музыкай і сьпевамі ідуць
працоўныя.

Алеська

А. Саматія-ІІ

Апавяданьне А. ЦІТАВАЙ
Малюнкi САМАТЫЯ

Учора Алеську перадалі з акцябрат у піонэры. О, як рады Алеська: ён ужо вялікі, ён—піонэр! У яго на шыі чырвоны гальштук, а ня чырвоная зорачка, якая была дагэтуль.

Алеська добра ведае, што піонэр павінен быць прыкладам для ўсіх дзяцей. Ён пастараецца быць гэткім.

Сёньня ў колгасе чысьцяць насеньне. Піонэр-атрад склаў брыгады па ачыстцы насеньня. У першай брыгадзе Алеська.

— Мы выклікаем усе брыгады на спаборніцтва, — кажа Алеська, шпарка ідучы з сваімі брыгадзірамі да колгасу

Усе брыгадзіры згадзіліся з прапановаю Алесья.

Весела і добра працавала Алеськава брыгада. Шпарка і весела гучэла сартоўка. А праз вароты гумна на дзяцей пазірала сонейка.

— А сонца ўжо вельмі добра грэе, — заўважыў Арон; — вясна ўжо.

— Скора наша сартаванае насеньне пасеюць на полі колгасу і атрымаюць добры ўраджай, — кажа Мікола.

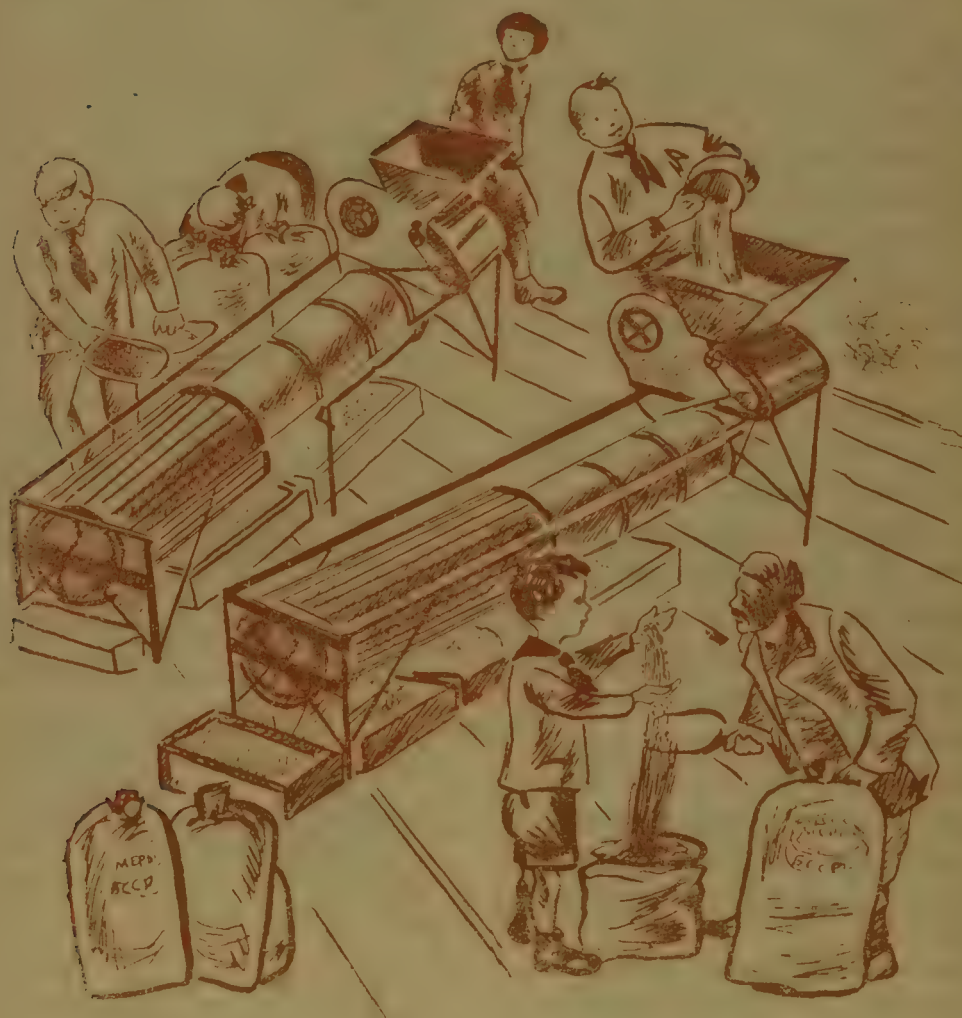
— А весела працаваць, калі ведаеш, што твая праца ідзе на карысьць, — дадае Міхась.

— Я-ж свайго бацьку ўгаварыў запісацца ў колгас, падаў ужо заяву, — радасна гаворыць Алесь.

— Чый ты хлопчык? — пытаюцца ў Алеся колгасьнікі, якія прышлі зьбіраць чыстае насенне.

— Паўлюкоў, — адказвае Алесь. — Ведаеце, мы вам школай паўтары тысячы яблыкавых зернятак пасадзілі ў скрынкі. Зробім у вас пітомнік. Скора выклічам вас на соцпаборніцтва, — сьмяецца ён.

— Вось гэта піонэры! — кажуць колгасьнікі, — вось гэта дык вучні.

ЦЭЛЮЛЁІДНЫ таварыш

Урывак з кніжкі А. Смірновой „Манон“.

Мал. А. ТЫЧЫНЫ

Увосень Васіль, Алік і яшчэ некаторыя хлопцы прышлі зноў да славутага майстра¹⁾.

— Наш Бронэк едзе ў Польшчу. Яго з маткай выклікае да сябе багаты дзядзька. Мы хочам даць яму што-небудзь на ўспамінак,—сказалі яны майстру.

— А чаго яны туды едуць?—запытаўся майстар.

— Маці Бронэка прачка. Дзядзька абяцае ёй добрае жыццё. Таму яна і захацела паехаць,—адказалі дзеці.

— Ну, добра,—сказаў майстра,—у мяне ёсць для яго добры падарунак.

Ён пашукаў у скрынцы і дастаў адтуль невялічкую доўгую каробку.

— Вось гэта яму прыгадзіцца ў Польшчы,—сказаў ён, усьміхаючыся. Завязаў каробку вярочкай і аддаў хлопцам.

Калі Бронэк прышоў апошні раз да таварышоў, яму зрабілі ўрачыстыя провады. Усе селі на

лаўкі, а акцябронак Вася ўзьлез на стол, абвёў вачыма ўсіх прысутных і Бронэка ды сказаў:

— Бронэк, ты едзеш ад нас у Польшчу. Ты ня будзеш бо-

Бронэк з маткаю і сёстрамі сядзеў у цягніку і глядзеў у вакно

¹⁾ Гэты майстар умеў рабіць розныя дзіўныя цацкі, якіх да яго яшчэ ніхто не рабіў.

лей гуляць з намі. Але мы цябе любім і даем табе гэты падарунак, каб ты ўспамінаў усіх нас і СССР.

І Васілёк аддаў Бронэку завязаную каробачку.

На другі дзень Бронэк з маткаю і двума сёстрамі ўжо сядзеў у цягніку і глядзеў у вакно. Паравоз сьвістаў, калёсы грукаталі. Каля вакна беглі дрэвы і кланяліся Бронэку.

Праз некалькі гадзін цягнік спыніўся. Па вагоне прайшлі чырвонаармейцы і сказалі: „Граніца“. Маці Бронэка пачала зьбіраць рэчы, усе пасажыры таксама. Скора ўсе вышлі з цягніка з клункамі, карзінамі, чамайданамі.

Іх завялі ў вялікі хлёў, дзе нейкія чужыя людзі ў мундзірах сталі разьвязваць усе клункі, адчыняць чамайданы і пераглядаць усе рэчы. Бронэк не разумеў гэтага, але маці сказала, што так заўсёды робяць на граніцы.

— А гэта што такое?—запытаў адзін салдат і дакрануўся пальцам да каробкі Бронэка.

Бронэк спужаўся і прыціснуў да сябе падарунак таварышоў. Але салдат груба выхваціў каробку, разарваў вяроўку і адкрыў.

— Ого!—крыкнуў ён.—Цэлюлёідны таварыш!

І ўсе людзі ў мундзірах надзьмуліся, пачырванелі. У ка-

Гуляе буржуй па тратуварах
гладкіх,
Каб рук не запэцкаць—адзеў ён
пальчаткі.
Але знаюць працоўныя людзі,
Што рукі яго усёроўна у брудзе,
Што буржуй наш вораг пракляты.
Вось гэтаму папа і рады!

(Гл. на стар. 13).

робцы ляжала цэлюлёідная¹⁾ цацка—маленькі чырвонаармеец у зялёным шлёме з чырвонаю зоркаю.

— Няможна, — сказаў салдат, — няможна завозіць у Польшчу чырвонаармейцаў, — і кінуў каробку ў кучу рэчаў, адабра-ных у другіх пасажыраў.

Бронэк заплакаў. Каробка раскрылася. Чырвонаармеец выпаў з яе і закаціўся за нечую скрынку ў кутку. Салдат, сьмяючыся, падняў пустую каробку і аддаў Бронэку.

¹⁾ Цэлюлёід—цвёрдая матэрыя, з якой робяць цацкі.

Іх выгналі з хлява і павялі да другога цягніка.

Уночы Бронэк прачнуўся. Яго нехта паварушыў за нос. Пачыналася раніца, сонца ўзыходзіла. Яны былі ўжо ў Польшчы. Бронэк працёр рукою вочы: у яго на грудзёх ляжаў цэлюлёідны таварыш.

— Ну,—сказаў Бронэк,—гэта проста дзіва!

— Цсс... — сястра пагразіла пальцам. — Ня выдавай мяне: я ўзяла яго і схавала для цябе.

Бронэк палажыў цапку з сабою на падушку і зноў заснуў. Яму прысьнілася, што цэлюлёідны таварыш сказаў яму на вуха:

— Як прыедзем у Варшаву, дык аб усім са мною райся і нікому мяне не аддавай.

Раніцою яны прыехалі ў Варшаву да дзядзькі. У дзядзькі быў свой гандлёвы магазын і вялікі дом з бальконам. Бронэк з маткаю і сёстрамі засталіся жыць у маленькім цёмным пакойчыку каля кухні.

— Ты будзеш мыць бялізну,—сказала цётка матцы Бронэка,—а дзяўчаты прыбіраць дом і мыць падлогу, бо я добрая гаспадыня і люблю чыстату. Бронэк яшчэ пакуль-што малы, дык мы яго аддамо ў школу. За гэта ён будзе насіць кнігі маіх сыноў. У мяне тры сыны—

чыш іх, як яны прыдуць са школы.

— Ого!—сказаў Бронэк матцы: — Цяпер я ведаю, чаму дзядзька запрасіў нас да сябе. Яму патрэбны дарэмныя работнікі. Жулік дзядзька—вось хто ён.

— Маўчы, Бронэк,—уздыхнула матці:—Цяпер нічога ня зробіш! Мы павінны застацца, бо ў нас няма за што вярнуцца назад...

... Ці-ж так вітаюцца—нагамі?..

Скора сыны дзядзькі прышлі са школы і цётка дазволіла Бронэку прысці ў залю на іх паглядзець. Яны былі добра апрануты. Спыніўшыся перад Бронэкам, яны застукалі нагамі. Бронэк здзівіўся і паглядзеў на іх блішчастыя чаравікі.

— Што-ж ты ня вітаешся?— казалі яны.

Бронэк адказаў:

— Ці-ж так вітаюцца нагамі? У нас у СССР мы вітаемся так.— Ён падняў правую руку ўверх і сказаў:— Будзь гатоў!

— Што гэта значыць?— запыталі хлопчыкі.

— Гэта значыць, — адказаў Бронэк, — што мы заўсёды гатовы дапамагаць рабочым знішчаць капіталістых.

— Як-жа ты можаш дапамагаць рабочым? Ты яшчэ малы.

— Ну, як вырасту.

— Зусім няцікава дапамагаць рабочым, — сказаў Стась. — Я, калі вырасту, буду афіцэрам. У афіцэраў прыгожая вопратка і доўгая шашка, якую можна засеч кожнага непаслухмянага рабочага.

Юз'ік сказаў:

— А я, калі вырасту, буду памешчыкам. У мяне будзе прыгожы дом, шмат сьвірнаў з хлебам, шмат сялян і цукравы завод. Я буду езьдзіць на прыгожым кані і браць хлеб у сялян і цукар у рабочых.

Соцыял-дэмократ
Ваяваць заўсёды рад.
І да папы на паклон
З усіх ног сьпяшаўся ён.
Дагадзіць папу рад
Соцыял-дэмократ.

(Гл. на стар. 21).

— А тады рабочыя і сяляне зробіць рэвалюцыю, — сказаў Бронэк.

— Мы не дазволім. Мы кожны дзень вучымся страляць. Пасьялабеду мы пакажам табе наш цір.

— А я буду ксяндзом, — сказаў Чэслаў. — У мяне будзе лысіна на галаве і бог мне пашле шмат гарэлкі і смачных піражкоў.

— Хто гэта бог? — запытаў Бронэк.

Браты здзівіліся і замахалі на яго рукамі.

— Што ты? Што ты? Матка боская, што ён гаворыць!

А гэта што за асоба?

— Як, ты і боскай маткі ня знаеш?

— Зусім не знаёмы,—сказаў Бронэк.—Што яны робяць і дзе жывуць?

— Яны жывуць у касьцёле, яны робяць з людзьмі ўсё, што хочуць. Яны кіруюць усёй зямлёй.

— Толькі не саведкай,—сказаў Бронэк.—У нас кіруюць саветы.

Потым яны пашлі ў невялікі сад, дзе на плошчы стаялі мішэні для стральбы і будка, дзе салдат выдаваў стрэльбы. Хлопчыкі атрымалі стрэльбу і пабеглі на край плошчы.

Юзiк, якому было ўжо 14 гадоў, добра прыцэліўся і адразу папаў. Стась страляў некалькі разоў і не пападаў. Чэслаў доўга трымаў стрэльбу, потым сказаў:

— Я павiнен малiцца богу. Навошта мне страляць.

Але Бронэк бачыў, што ён проста струсiў і засьмяяўся.

— Ну, папрабуй сам,—сказалi хлопчыкі пакрыўджана.—Паглядзiм, як ты стрэліш.

— Я ня ўмею,—аднекваўся Бронэк,—мне толькі дзевяць гадоў.

Але, каб ня страцiць гонару перад сынамі дзядзькі, Бронэк згадзiўся.

— Ну добра,—сказаў Бронэк,—давай стрэльбу.

Ён узяў стрэльбу і адышоўся ад хлопчыкаў. Цэлюлэiдны таварыш весела ўсьмiхаўся з кiшэні. Пачуўся стрэл. Пабеглі да мiшэні. Яна была ня кранута. Пачалi шукаць, куды паляцела куля. Аж яна папала проста ў вока высокаму важнаму дзядзьку, намаляванаму на вялiкiм плякаце. Хлопчыкі спужалiся і ўцяклi, а перад Бронэкам ужо стаяў злосны палiцэйскi.

— Як ты асьмелiўся страляць ў пана Пiлсуцкага?—закрычаў ён.

— А што ён за птушка,—запытаў Бронэк пакрыўджана,—што нават нельга страляць у маляўнак з яго?

— Хто ты?

— Бронэк.

— Адкуль ты?

— З краiны саветаў,—сказаў Бронэк.

— Ах ты, бальшавiцкае шчання!—закрычаў палiцэйскi і павёў Бронэка ў палiцыю. Там у яго знайшлi ў кiшэні цэлюлэiднага таварыша. Палiцэйскiя перапахалiся, пахавалiся ў куткi. Але Бронэк сказаў:

— Што вы баiцеся? Гэта-ж няжывы.

Тады яны выпхнулі Бронэка на вуліцу, а цэлюлэiднага таварыша панеслі да ракі тапіць.

— Прападзi, бальшавiцкая сiла!—крыкнулі палiцэйскiя і кi-

ваду.

Бронэк прайшоў па мосьце, спыніўся па сярэдзіне і стаў глядзець у мутныя хвалі ракі. Раптам ён убачыў у вадзе свайго цэлюлёіднага таварыша і, доўга ня думаючы, узлез на пярыла мосту.

— Пачакай!—моцна закрычаў ён, схопіў ратавальны круг, пралез у яго і скокнуў.

Мутная вада закрыла яго з галавою. Але зараз-жа ён выплыў наверх і схваціў цэлюлёіднага таварыша за нагу.

На мосьце сабраўся натоўп. У ваду паляцелі ратавальныя кругі.

— К чорту! сказаў Бронэк.— Абыйдземся і бяз вашай дапамогі.

Ён праплыў яшчэ крыху і вылез на бераг.

— Ну, цяпер сохнуць,—сказаў Бронэк.—Табе то нічога, а я ўвесь мокры.

Ён палажыў цэлюлёіднага таварыша ў кішэню і пусьціўся бегчы.

(Працяг будзе).

За працаю ў інструментальным цэху

С Е Л Ь М А Ш Б У Д

Сёння тут—прамысловы горад. Ужо цяпер ён мае 35 заводскіх буйнаў і 50 дамоў для рабочых.

13 галоўных цэхаў займаюць плошчу ў 30 гэктараў.

Уся плошча заводу займае 280 гэктараў. Гэта—новы прамысловы цэнтр, вядомы ўсёй краіне.

Завод павінен апрацаваць у гэтым годзе 103 тысячы тон металу і 66 тысяч тон лесу. Павінен зрабіць машын на 56 мільёнаў руб.

Паводле пляну завод павінны былі скончыць будаваць у 1933-34 годзе. Але на заклік партыі аб змаганні за пяцігодку ў чатыры гады, першымі адгукнуліся рабочыя Сельмашбуду. Ужо ў леташнім годзе будаўніцтва заводу ў асноўным скончана. У 1932 г. завод вырабіць машын на 115 мільёнаў руб.: 100 тысяч конных мабэль, 100 тысяч трактарных снапавязалаў, 100 тысяч трактарных плугоў, 30 тысяч дэкавых барон і інш.

Завод пабудаван паводле навішай тэхнікі. Уся праца на заводзе механізавана. Ён зьяў-

Рабочы насёлак пры Сельмашбудзе

Мы будзем вялікія колгасы і саўгасы, для якіх патрэбна многа машын. Гэтыя машыны вырабляюцца на заводах.

Для таго, каб мець даволі машын для нашых колгасаў і саўгасаў, мы будзем заводы, якія робяць гэтыя машыны.

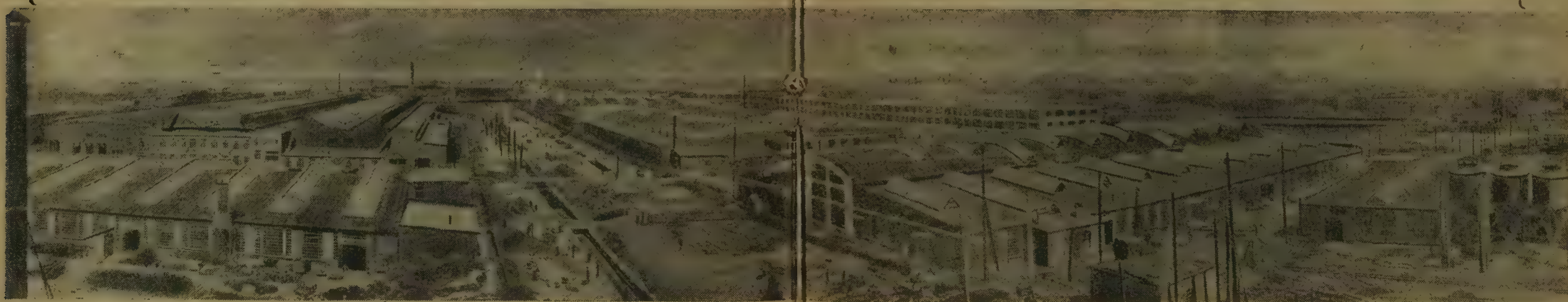
Недалёка ад гор. Растову пабудаваны новы такі буйны завод. Завецца ён „Растоўскі завод сельска-гаспадарчых машын“.

Тры гады таму назад на месцы заводу была стэп з рэдкімі ўзгоркамі-курганамі.

ляецца адным з першых новых савецкіх заводаў-волатаў.

Кожны дзень гэты завод будзе адпраўляць ва ўсе куткі Савецкага Саюзу сто вагонаў сельска-гаспадарчых машын.

Растоўскі завод адыграе вялікую ролю ў суцэльнай калектывізацыі Савецкага Саюзу. Ён дасць нам новыя тысячы МТС (машына-трактарных станцый), якія дапамогуць цалкам калектывізаваць нашу краіну і дасягнуць высокіх ураджаеў.

Агульны выгляд сельмашбуду

ШТО ТАКОЕ

Дзень і ноч працуюць заводы і фабрыкі. Куды ідуць гэтыя вырабы заводаў і фабрык—тысячы трактароў, плугоў, касілак, сьвалак, малатарняў?

Для каго капаюць горы, здабываюць і мелюць на парашок угнаенні?

Гэта пролетарскі горад дапамагае колгаснай вёсцы.

— Здабываць хлеб не сялянскім потам, а жалезам і нафтаю,—так казалі бальшавікі.

Але наша колгасная вёска, у сваю чаргу, павінна дапамагаць пролетарскаму гораду—даваць для рабочых і прамысловасьці свае вырабы.

Толькі такім шляхам мы ўзьнімем нашу агульную гаспадарку, пабудуем соцыялістычную дзяржаву.

І вось пролетарская дзяржава заключае дагавор з колгасамі і адзіналічнікамі для таго, каб наладзіць правільны плянавы абмен вырабамі паміж прамысловасьцю і сельскай гаспадаркай. Такі дагавор завецца кантрактацыяй.

— Табе патрэбны машыны,—кажа горад,—бяры машыны. Патрэбны ўгнаенні—бяры ўгнаенні. А зьбярэш ураджай—здавай частку яго гораду.

Сей па пляну тое, што патрэбна нашаму Савецкаму Саюзу.

КАНТРАКТАЦЫЯ.

Так мы наладзім правільны абмен паміж соцыялістычнай прамысловасцю і соцыялістычным земляробствам.

Савет Народных Камісараў і ЦК партыі звярнуліся да ўсіх арганізацый з адозвай дапамагчы кантрактацыі пасеваў.

Акцябраты, піонеры і вучні павінны расказаць аб адозьве сваім бацьком, кожнаму колгасьніку, бедняку і серадняку.

Трэба прачытаць гэтую адозву на сходах бацькоў. Дапамагчы комсамольцам, сельсавету добра растлумачыць значэньне кантрактацыі і праводзіць яе.

Акрамя гэтага, трэба праверыць, як выконваюцца абавязкі, узятыя па кантрактацыі.

На заводах кожны сьвядомы рабочы ўважліва сочыць за сваім варштатам: працуе па-ударнаму, ня выпускае дрэннага тавару.

А ў вёсцы кожны сьвядомы колгасьнік, бядняк і серадняк павінны выконваць свой дагавор: чысьціць і пратручваць насенне, класьці на поле ўгнаеньне, сваячасова здаваць ураджай дзяржаве.

Усімі сіламі будзем дапамагаць партыі і ўладзе правесці кантрактацыю.

Не дамо кулаком пашкодзіць гэтай рабоце!

Сьлёсар Шыхонаў неахвотна расплюшчыў вочы і адапхнуў жонку, якая будзіла яго, туючы за плячо.

— Уставай, уставай!.. — казала яна. — Вось разаспаўся. Па табе работа плача.

Шыхонаў пазяхнуў і сказаў:

— А я сёння не пайду. Адпачну крыху.

— І ўчора гуляў, і сёння таксама! — сказала жонка. — Ды што-ж гэта будзе?

У дзьверы нехта пастукаў.

— Хто там? Зайдзеце! — крыкнула жонка.

У кватэру зайшлі тры піонэры.

— Добры дзень, тав. Шыхонаў, — кажа адзін з іх, — вы што гэта — і ўчора ня былі ў цэху, і сёння?

Шыхонаў сярдзіта адварнуўся да вакна і прабурчэў:

— Галава нешта вельмі шуміць...

— Так, а ваш таварыш Пархуноў сказаў, што вы з ім учора выпівалі. Так нядобра! Праз вас у цэху прарыў.

— Ну, што-ж, — адгаварваўся Шыхонаў, — заўтра пайду... Нагонім...

Устаў і пачаў апрацаваць. Але піонэры не адступаліся:

— Трэба вам пайсьці хоць на вячэрнюю зьмену. Вунь ваш сусед Пархуноў, у якога мы нядаўна былі, даў слова, што пойдзе на работу... Мы ад вас не адступімся...

Гавораць нешта сабе пад нос, Шыхонаў вышаў з хаты. Жонка загаварыла радасна:

— Вось дзякуй, што прышлі. А то разгультаіўся мой, дзень працуе, а два гуляе... Сораму ў яго няма. Буду вамі сарамаціць яго.

— Гэта добра, — сказаў піонэр Косьця. — Скажэце яшчэ, што

на на заводзе зрабілі дзве дошкі — чорную і чырвоную. П'яніцы і прагульнікі ўсе пападуць на чорную...

Вечар. На збор сыходзяцца піонэры. Расказваюць адзін другому, у каго з прагульнікаў былі сягонья, чым скончыўся абход.

— А Прохараў — не згадзіўся, — кажа піонэр Грышка. — Гаварылі з ім з гадзіну — упёрся, як казёл, і ні з месца.

— На чорную дошку яго!

— Канешне!

— Ну, дзеці, хадзем правяраць, у цэхі!

У цэхах працавала вячэрняя зьмена.

Гудуць варштаты, як вялізарныя пчолы. У цэх уваходзіць група піонэраў. Аглядаюцца па куткох.

— Добра! І Шыхонаў за варштатам і Пархуноў на месцы.

Піонэры дружна насілі дошкі.

Сумна без вайны генэралу,
Вайны чакае маршалак.
За буржыеў ён стаіць гарою,
За тое завуць яго героем.

(Гл. на стар. 23).

Старшы майстра Шыманскі, усьміхаючыся, кажа піонэрам:

— Маладцы вы, піонэры! Самыя злосныя прагульнікі на працу прышлі.

— А цяпер, — кажа піонэр Валодзік, — пойдзем ім дапамагаць. Таварыш Шыманскі, дайце нам работу.

Майстра паказаў піонэрам дошкі, якія трэба было падносіць да варштату. Заціпела работа. Піонэры дружна насілі дошкі. Старэйшыя нават працавалі каля варштатаў.

Так піонэры дапамаглі зьнішчыць прарыў на заводзе.

ТРАКТАР

Верш В. КОМАРА.

Малюнкi А. ТЫЧЫНЫ.

Пух-пух-пух!
Як у пух,
У зямлю
Лезе плуг.

Трактар плуг
Той вядзе,
Лёгка землю
Бярэ.

З трубкі
Бачым дымок,
Ззаду
Дробны пылок.

Ён ня толькі арэ,
Ён і косіць,
І жне.

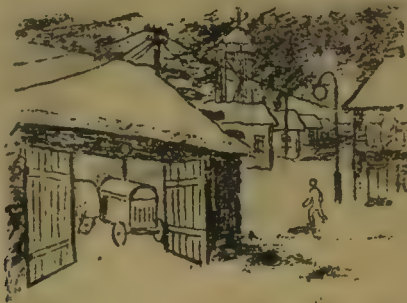
Прывёз дровы
З ляска—
К малатарні
Пара.

Там стаіць
І пыхціць,
Збожжа градам
Ляціць.

А зімой
У гумне
Ён таксама
Ня сьпіць,

Каб сьвятло
Было ўсім—
Ен дынамку
Вярціць.

ПЕРАМОЖЦЫ

Апавяданьне П. АНДОРА
Малюнкi А. КАМАРОВА

Ці хочаце вы ведаць, як два маленькія хлопчыкі — папуасцы — Куму і Тэтэ перахітрылі ведзьмака Тота-Коа?

Але перш за ўсё трэба сказаць, што Куму і Тэтэ жылі вельмі далёка ад нас, на самай вялікай выспе — Новай Гвінэі, каля Аўстраліі.

На Новай Гвінэі жыве многа розных пляменьняў дзікіх людзей. У лепшай частцы выспы, на поўдні, жыве племя папуа.

У гэтай мясцовасьці вельмі гарача. Таму Куму і Тэтэ бегалі зусім голыя. Валасы ў іх былі кучаравыя.

Папуасаў і завуць так па іх валасох. Папуа — азначае „кучаравагаловыя“.

Увесь дзень папуасы жывуць на дварэ. А для таго, каб было дзе спаць уночы і хавацца ад дажджу, яны робяць сабе хаты на слупох. Сыцены хат плятуць з дубцоў, травы і абмазваюць глінай. Страху робяць з пальмавых лістоў.

Раней дзікуны елі што папала. Жанчыны палкамі капалі карэньні розных расьлін, збіралі арэхі, насеньне травы. Мужчыны лавілі рыбу, білі зьвяроў і птушак.

Цяпер папуасы сеюць какарузу і пшаніцу, садзяць агуркі, бульбу, разводзяць свіней, авец і коз.

Гэтаму навучылі іх белыя людзі — ангельцы, якія за гэта ввозяць адтуль золата, сушаныя арэхі. Ангельцы бяруць усё гэта траха што дарэмна.

Маці Куму і Тэтэ — Неола ўрабляла невялічкі кавалак зямлі, на якой яна сеяла какарузу, агуркі і бульбу. Было ў іх яшчэ

А гэты пісак —
Верны буржуйскі сабака —
Піша ўдзень і ўночы,
Лае краіну рабочых.

(Гл. на стар. 25)

дзьве казы і маленькае парася, што складала галоўнае багаццё гаспадаркі. Куму і Тэтэ дапамагалі матцы даглядаць жывёлу.

Бацька іх Хонгі езьдзіў лавіць рыбу, хадзіў з лукам і стрэламі на паляваньне.

Вёска папуасаў знаходзілася на беразе мора. Мясцовасьць была прыгожая. Дзеці з усяе вёскі сядзелі часта на беразе і чакалі, калі прыедзе „вялікі дом“ — параход.

Аднаго разу мужчыны ўсяе вёскі паехалі ў мора лавіць рыбу. Паехаў з імі і Хонгі.

Жанчыны і дзеці вышлі праводзіць мужчын і доўга глядзелі ў той бок, куды яны паехалі.

Дзень ішоў за днём, а рыбакі не варочаліся дамоў. Неола пачала непакоіцца.

Як і ўсе папуасы, яна верыла ў забабоны аб тым, што паміж людзей жыве нейкі нячысты дух. І гэты дух нібы ходзіць за людзьмі і стараецца прынесці ім бяду.

Верыла Неола і ў тое, што ёсць такія людзі — жрацы-ведзьмакі, якія могуць выратаваць людзей ад гэтых духаў і зрабіць з чалавекам, што захочуць. Дзікуны баяліся гэтых ведзьмакоў.

У вёсцы, дзе жылі Куму і Тэтэ, быў такі стары вядзьмак Тота-Коа. Яго баяліся ўсе, бо ён казаў, што можа наслаць хва-

— Прашу цябе, выратуй мужыка!..

робу і сьмерць, наклікаць бяду і няшчасьце.

І людзі прыносілі яму розныя падарункі — забітых жывёл, золата, арэхі, каб пазбавіцца ад

Неола вяла на вяроўцы козы і несла ў мяшку парася...

бяды і хваробы. Тота-Коа ўсім абяцаў шмат дабра, а сам жыў багата і нікога не баяўся.

На пяты дзень пасля ад'езду Хонгі Неола пашла да Тота-Коа прасіць, каб памаліўся за мужыка.

У Тота-Коа была вялікая хата. Вялікія нары былі накрыты дарагімі шкурамі зьвяроў. На паліцах стаяла шмат пасуды. Усё гэта прынеслі жыхары вёскі. Усе яны часта прыходзілі да яго за дапамогаю. Хто прасіў палячыць, хто прасіў пажадаць яму добрага паляваньня, перамагчы ворага.

І Тота-Коа браўся за ўсё.

Прышоўшы да ведзьмака, Неола кінулася яму ў ногі і сказала:

— Прашу цябе, выратуй мужа!
Тота-Коа важна сказаў:

— Я ведаю, яму пагражае бяда. Ён можа намерці. Але я магу выратаваць яго.

— Я прашу цябе вялікі Тота-Коа!..

— Я выратую яго, — сказаў Тота-Коа, — ідзі прывядзі сюды свае козы і парся.

— Добра, — сказала Неола. — Толькі выратуй яго...

Куму і Тэтэ моцна плакалі, калі Неола вяла на вяроўцы козы і несла у мяшку за плячыма парся. І сама Неола не магла стрымацца ад сьлёз.

Фашысты перад капіталістым
Сьцэлецца лістам.
Ён узброіўся да зубоў
І памагаць папу
Заўсёды гатоў.

Паліцэйскі—кат
Паслужыць буржую рад.

(Гл. на стар. 26)

А Тота-Коа загнаў жывёлу ў хлеў і сказаў Неоле:

— Ідзі і будзь слакойна. Мужык твой сора вернецца.

Але дні ішлі за днямі, а Хонгі не варочаўся дамоў. Другія рыбакі вярнуліся і казалі, што на іх наляцела вялікая навальніца і некалькі лодак захапіла мора.

Тэтэ і Куму кожны дзень хадзілі каля хаты ведзьмака. Яны нудзіліся аб козах і парасяці. Ім хацелася паглядзець на іх. Але Тота-Коа сядзеў каля ўваходу свае хаты і дзеці не асьмельваліся падыйсці блізка.

Неяк раз да Неолы зайшла яе суседка і сказала:

— Твой мужык, мабыць, сора вернецца. Тота-Коа сам паехаў па яго ў мора. Багаты жрэц-ведзьмак, выходзячы з дому, паставіў каля свае хаты тоўсты кавалак дрэва. На ім быў намаляван чалавек. Гэта служыць заместа стоража пакінутай хаты. Усе баяліся зайсці ў хату, бо верылі, што ад гэтага будзе няшчасце.

Але Куму і Тэтэ ня ведалі гэтага. Яны зараз-жа пабеглі да хаты ведзьмака, залезлі ў хлеў і пагналі дамоў парася і козы.

Неола ўзрадвалася гэтаму, але ёй стала страшна за дзяцей.

„Што яны нарабілі!.. Нячысты дух пакарае іх“—спужаўшыся, думала яна.

Неола дрэнна спала ўсю ноч. Увесь час думала пра дзяцей, пра мужыка і аб тым, якая бяда чакае іх.

І калі раніцою пачула на вуліцы моцны крык і грукат чалавечых ног, выбегла на вуліцу.

Старыя і дзеці беглі на бераг мора і крычалі:

— Вялікі дом!.. Вялікі дом!..

Сьмелы белы афіцэр
Прапіў стары рэвольвэр,
Прапіў нават сваю шашку,
Прапіў верхнюю рубашку.
А цяпер, каб зарабіць,
Ён гатоў рабочых біць.

Неола зразумела, што да берагу падплывае замежны паражход і ўсе бягуць глядзець яго. Яна таксама вышла на вуліцу, але ўбачыла Тота-Коа і замерла на месцы. Тота-Коа сярдзіта паглядзеў на яе.

— Будзеш ты праклята, — скажаў ён. — Вялікае гора будзе табе. Мужык твой загіне!

Куму і Тэтэ выбеглі на вуліцу з крыкам:

— Хадзем сустракаць вялікі дом!.. Хадзем!..

Але Неола ад сполаху схпіла іх рукамі ды кажа:

— Не, не... няможна... страшна... Тота-Коа злуе на нас!.. Будзе бяда... Што вы, дзеткі, зрабілі...

Яна бегала па дварэ, кідала палкаю на козы і ня ведала, што рабіць. Раптам яна пачула знаёмы голас:

— Неола!

Гэта быў Хонгі, бацька Куму і Тэтэ. А за яго сьпіною стаяў вялікага росту матрос.

— Хонгі... Брат Гоген!.. — крыкнула ад радасьці Неола.

І вось вышлі яны,
Тыя, што хочуць вайны.
Супроць саветаў ідуць,
Крыжовы паход вядуць.
Праходзяць фашыстых роты,
Па небе ляцяць самалёты,
Ідуць за палкамі палкі,
Узьняўшы у гору штыхі,
Бразгочуць па бруку падковы.
— Ну, што-ж, і мы гатовы!
Рукі прэч ад краіны саветаў!
З намі працоўныя
Цэлага сьвету!..

Ніколі Неола ня была такою шчасьліваю, як сёньня. Асабліва, калі яе брат Гоген сказаў:

— Ня бойся Тота-Коа. Ён сам будзе маўчаць аб тым, што зрабілі Куму і Тэтэ. Альбо скажа, што аддаў табе козы і парасё па добрай волі. А мы без яго выратавалі Хонгі.

Куму і Тэтэ часта ўспаміналі гэты выпадак і сьмяяліся з старога ведзьмака Тота-Коа.

ДВА ФРОНТЫ

(Інсцэніроўна).

Кіраўнік (перад заслонаю). Наша будаўніцтва расьце і шырыцца. Мы скорымі шагамі ідзем наперад да кунізму. Нашы посьпехі набліжаюць капіталістычны сьвет да пагібелі. Дзеля гэтага буржуазія рыхтуе вайну супроць СССР.

Мы павінны пільна сачыць за нашымі ворагамі і кожную хвіліну быць напaгaтoвe. Слаўнае баявое мінулае Чырвонай арміі дае нам упэўненасьць, што мы здолеем адбіць напор капіталістых. Мы павінны вывучаць гісторыю Чырвонай арміі, каб падрыхтаваць з сябе надзейных, вытрыманых барацьбітоў, якім прадэцця абараняць краіну Саветаў. Не забываючыся аб гэтым, мы павінны дапамагаць нашым бацькам выканаць пяцігодку за чатыры гады. Гэта ўмацуе баявую сілу нашай краіны і будзе лепшым адказам капіталістам, якія спадзяюцца задушыць нас вайною.

(Адчыняецца заслона. На сцэне паміж двума шчытамі карта фрон- таў 1918-20 гадоў. Перад кар- таю чырвонаармеец і дзеці Рыгорка і Манька. Чырвонаармеец расказвае пра мінулае змаганьне, паказваючы галоўныя пункты на карце. Калі выступаюць маскі — стаіць спакойна).

Чыр-ец.

Быў фронт з усіх бакоў!

Хацелі зьнішчыць нас.

(Паказвае на карце).

Дзянікін тут.

А там Красноў.

Пілсудкі і Калчак.

Барон. Чэха-славак

Пускалі танкі, газ.

Паўстала зграя груганоў

Капіталістых і паноў,

Каб нашу волю задушыць

Каб зноў з крыві рабочых жыць!

Маска абываталя (з-за шчыта).

Іван Іваныч!

Чулі гэта?

На-днях капут Саветам!

(Зьнікае.)

Маска генэрала (у адной руцэ шаш- ка, у другой—бутэлька).

Ва бацькаўшчыну, вер-р-р-у і

цар-р-р-а!

Патронаў не шкадуй! У-р-р-р-а!

(Зьнікае.)

Маска кулака. Зялёныя, айда!

Чырвоных беце з тылу!

Ўсіх камісараў бяз суда

Жывых кладзі ў магілу!

(Зьнікае.)

Чыр-ец. А хто кайданы нам каваў

За межамі краіны,

Хто зброю генэралам слаў,

Кулацкія паўстаньні узьнімаў,—

Буржуі Англіі, францускія

банкiры.

Маска чужаземца. Чым можам

Белым дапаможам. (Перадае ма- кеты).

Вось танкі, самалёты і гарматы!

А вы нам... нафту й вугаль

Дасьце... за нашу страту.

Маска генэрала. Будзе вам вугаль

і нафта!

Аб гэтым спрацацца ня варта.
З вашай зброяй мы зьнішчым
адразу
Бальшавіцкую заразу.

Чыр-ец (*перапыняе, нямогучы
трымацца*).

Брэшаш! Зьнішчыць вам не
ўдалося!

Не памаглі ні танкі, ні патроны!
Магутным клічам прэняслася:

— Усе, як адзіі, на абарону!
(*Рэха паўтарае апошнія словы*).

Рабочы, кідай свой варштат!

Ратай, пакінь загоны!

Бяры патрон, бяры снарад,

Бі гадзіну з разгону!

І ў бок! І ў лоб!

Таўчы на кашу!

(*маскі знікаюць*).

Узяты Перакоп!

Перамога наша!

(*У залі воплескі*).

Рыгорка. І ў бок! І ў лоб!

Таўчы на кашу!

Узяты Перакоп!

Перамога—наша!

Здрава! Малайцы нашы!

Манька. Яшчэ-б. Нядарма ў песьні
пяецца...

(*Сьпявае, Рыгорка памагае*).

„Няхай чырвоная

Свой штык гартованы

Трымае моцнаю рукой...”

(*Рыгорка перастае сьпяваць. У
яго зьмяніўся настрой*).

Рыгорка (*чырвонаяармейцу*).

Ты вось... шчасьлівы. Ты змагаўся.

А мы не!

Чыр-ец. А табе колькі тады было
год?

Рыгорка. Мне? Мяне тады было
ня было на сьвеце...

Манька. І мяне таксама... Я нічога
ня ведаю.

Рыгорка. Эх, калі-б цяпер вайна.
І я-б дома не сядзеў!

Манька. І я не.

Рыгорка. Я работу-б сабе знайшоў.
Дарма, што яшчэ малы.

Манька. Толькі вось фронту цяпер
няма.

Чыр-ец. Як няма? А вы падумайце,
дзеці, можа і цяпер ёсьць фронт,
другі? І змаганьне на ім адбываецца.

Рыгорка. Ну, і сказаў-жа! Які-ж
цяпер фронт? Дзе змаганьне цяпер?

Чыр-ец. А вось здагадайцеся самі.
Вы ўжо не маленькія.

(*Выходзіць*).

Манька. Што-ж гэта ён гавора?

Рыгорка. Думай лепш, ня пытай!

Манька. А вось і ты ня ведаеш.
Ты кажаш, што ты ўсё ведаеш.

Рыгорка. Ведаў, ды забыўся.
Пакінь, не перашкаджай думаць!

Манька. Рыгорка, а Рыгорка,
можа ў таварышоў запытацца? Гэй,
хто з вас ведае, які цяпер фронт,
дзе змаганьне адбываецца? Га?

Рыгорка. Вось і яны ня ведаюць!
(*Магчыма, што хто-небудзь з публікі
дае адказ. Тады апошнія
словы Рыгоркі непатрэбны. У гэты
час карта фронту замяняецца
картай пяцігодкі. Выходзіць ра-
бочы*).

Рабочы. Ну, дзеці, знайшлі другі
фронт? Хто ня ведае, глядзі сюды!
Чытай!

Рыгорка (*чытае*). Карта пяці-
годкі.

Манька. А дзе-ж фронт, змаганьне?

Рабочы. Атрымалі гаспадарку мы
новую, разбураную, доўга з ёю не
пражывеш. Мяняць трэба, усё нанова
рабіць. Тут усюды фронт, без зма-
ганьня не абыйдзецца. Садзецца,
вось, і слухайце.

Рабочы (накаляе на карту
сьцяжкі).

Вось наш фронт.

Глядзеце, запомніце. Вот!

Тут кожны значок—заводы!

Кожны сьцяжок—будучы горы!

Карта гаворыць,

Карта сьпявае

Аб перамозе пяцігодкі.

Але і тут ёсць такія,

Што хочуць спыніць нас, суняць.

Шкодзяць нам ворагі ліхія

Соцыялізм будаваць.

(Зьяўляюцца маскі)

Маска кулака (да гледачоў).

Што-ж гэта? Канец сьвету?

Грамадзяне! Ня слухайце іх, ня
верце!

Загубяць вас чырвоныя чэрці!

Было на небе зьяўленьне,

Што колгасы—адно разбурэньне...

(Хаваецца і зьяўляецца зноў з
абрэзам).

Ну, а дзе цудоўная сіла не дапа-
мага,

Там і з гэтага (паказвае) будзь
можна.

(Страляе).

Маска абываталя-бюрократа.

Пытаньне будаўніцтва—вельмі
важнае і новае.

Пусьцім-жа ў работу тармазы
папаровыя.

(Круціць калясо пратаколаў, спра-
вак і іншай канцыляршчыны. Зра-
біць гэта можна ў выглядзе шпулькі,
на якую наверхчаны паперкі).

Сходы, пасяджэньні,
Камісіі, падкамісіі,
Пратакты, рашэньні,
Нарады, нарады.
(Сьмяецца).

Ну, а будаўніцтва

На тое лета,

А не на гэта,

Пасьля дожджыку ў чацьвер!

Маска шкодніка.

Рабоце будаўнікоў

Я перашкодзіць

Заўсёды гатоў!

Мне падабаюцца—

Прагульнік,

Растратнік

І п'яніца.

Рабочы. Яны стараюцца спыніць

Наш пераможны поступ.

І ночы цэлыя і дні

На нас ўсё зубы вострацы!

Маскі папы і капіталістага.

Расьце праклятая краіна,

Мацнее з кожным годам.

Мы задушыць яе павінны

Крыжовым паходам.

Рабочы. Лжэш, гадзіна! сабачы сын!

Табе адказ ад нас кароткі:

Таварышы, усе, як адзін,

На фронт за пяцігодку!

(Іграе горн).

Усе (хорам). І калі вораг люты

зноўку

Пачне шугаць крываваю вайной,

Мы возьмем, як адзін, вінтоўкі,

Рашучы і аstatні прыём бой!

(Канец).

Мы вучымся працаваць на заводзе

А мы—у колгасе

СЬВЯТА ПЕРАМОГ.

Верш дяткора Р. ХАЦКЕВІЧА.

Шаганце ўсе з музыкамі
На сьвята перамог!
Зямля, зямля Вялікая
Красуецца ў сьцягох.
Калісьці з песьняй звонкаю
Ня крочылі на пляц—
Ішлі у лес пацёмкамі
Адвагу гартаваць.

Колгаснымі абшарамі
Пяе наша пара.
Брыгадаю ударнаю
Выходзім на парад.
Мацней сьцягі чырвоныя
Над галавой трымай!
Калёнаю гартованай—
На Першамай!

ПАДУМАЙ

ХТО ВОРАГ КОЛЕКТЫ- ВІЗАЦІЇ

На малюнку п'ять фігур: 4 трикутнікі і адна паложаная накась запалка. Трэба палажыць у гэтых фігурах 4 запалкі так, каб атрымалася назва ворага колектывізацыі.

ХТО АДГАДАЕ

1. Жалезны конь,
У жываце агонь.
Есьці ня просіць,
Арэ, жне і косіць.
2. Крыльце мае,
Высока лятае.
Людзей возіць,
Адпачынку ня просіць.
3. Ем я вугаль,
П'ю ваду.
Цягну абоз
На сто калёс.
Завуць мяне...
4. Ляжыць яліна, у кожны
двор галіна.
5. Быў клін, стаў блін. Цячэ
вада, а мне не бяда.
6. Чырвоны колер, салодкі на
смак, каменнае сэрца.

УГАДАЙЦЕ НАЗВУ.

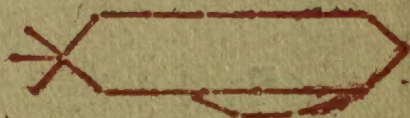
Увосень мінулага году ў Маскву прылятаў нямецкі дырыжабль „Граф Цэпелін“. Прылёт гэтага „графа“ даў нам карысьць, хоць звычайна ад графаў ніякае карысьці ня бывае.

Якую-ж карысьць ён нам даў?

А вось якую. Да таго часу наша грамадзкасьць зьвяртала мала ўвагі на будаўніцтва дырыжабляў. А для нашай краіны дырыжабль мае вялікае значэньне.

І вось, калі прыляцеў нямецкі дырыжабль, дык рабочыя падумалі: „добрая маша, але ня наша“, і парашылі пабудаваць свой, савецкі дырыжабль. За гэту справу ўзяліся сотні тысяч працоўных Саюзу.

Вы хочаце ведаць, як будзе звацца першы савецкі дырыжабль? Разлажэце на сталe 20 запалак, як паказана на малюнку. Вы атрымаеце вобраз дырыжабля. А цяпер пералажэце запалкі так, каб атрымалася назва гэтага дырыжабля.

ЦАНА 18 КАП.

ПАДПІСВАЙЦЕСЯ
НА АДЗІНУЮ ў БССР
ДЗІЦЯЧУЮ ЧАСОПІС

ІСКРЫ

УМОВЫ ПАДПІСКІ:

На 1 месяц 18 к.
На 3 месяцы. 48 к.
На 6 месяцаў 90 к.

687

П 29

56

„ІСКРЫ ІЛЬЛІЧА“ САМАЯ НАТРЭБАЯ,
НАРЫСНАЯ І ЦІНАВАЯ ЧАСОПІСЬ ДЛЯ
ПАЧАТНОВЫХ ШКОЛ, ДЛЯ МАЛОДШЫХ
ПІОНЭРАў, ДЛЯ АКЦЫЕРАТ, ДЗІЦЯЧЫХ
ДАНОў І САДОў

ДЗЕЦІ

выпісвайце і чытаце сваю часопіс

ІСКРЫ ІЛЬЛІЧА—

зьяішчаюць НА СВАІХ СТАРОНКАХ
ВЕРШЫ, НАРЫСЫ, ГАЛАВАЛОМНІ, ЖАР-
ТЫ, ПРЫГОДНЫЯ МАЛЮНКІ ў ФАРБАХ

НАСТАУНІКІ

ОРГАЊІЗУЙЦЕ
КОЛЕКТЫўНУЮ
ПАДПІСКУ
СЯРОД ВУЧНЯў
НА ЧАСОПІСЬ

ІСКРЫ ІЛЬЛІЧА—

ДАЮЦЬ МНОГА НАШТОўНАГА МАТАР-
ІАЛУ КОМНАМУ НАСТАўНІКУ ПАЧАТНО-
ВАЙ ШКОЛЫ, КІРАўНІКУ ДАШКОЛЬНЫХ
УСТАНОў, ПАВАДЫРУ ГРУПЫ АКЦЫЕРАТ
І ПАВАДЫРУ АТРАДУ

БАЦЬКІ

ВАШЫ ДЗЕЦІ
ХОЧУЦЬ ЧЫ-
ТАЦЬ СВАЮ
ЧАСОПІСЬ

ІСКРЫ ІЛЬЛІЧА—

АВРАЧА ОРЫГІНАЛЬНЫХ ТВОРАў
БЕЛАРУСКІХ ПІСЬМЕНЬНІКАў
ЗЬІЯШЧАЮЦЬ ТВОРЫ ДЛЯ ДЗІЯЦЕІ
з РАСІЙСКОЙ, УКРАЊНСКОЙ, НІЕМЦЫЊАЙ
І ІЊШЫХ МОВАў

ПАДПІСКУ ЗДАВАЙЦЕ
ТОЛЬКІ НА ПОШТУ
ЦІ ЛІСТАНОСЦАМ

ІЛЬЛІЧА

Орган ЦК ЛКСМБ і наркамасьветы